

**Вступна промова Ірини Мудрої,
Заступниці Керівника Офісу Президента України
на 2-й Підготовчій зустрічі щодо міжнародного інструменту зі
створення Комісії з розгляду заяв для України
Гаага | Нідерланди | 12-13 вересня 2024 року**

**Ваші Високоповажності, Високоповажні Гості, Шановні Колеги,
Пані та Панове!**

Шановний пане Рене Лефебер! Виконавчий директоре RD4U!

Наша остання зустріч розпочалася з хвилини мовчання за жертвами жорстокого нападу Росії на Україну. Це було на наступний день після одного з найсмертоносніших ударів по нашій столиці, в результаті якого загинуло понад 33 людини і більше 100 отримали поранення.

Російська Федерація цілеспрямовано атакувала дітей, які проходять лікування від раку в нашій найбільшій спеціалізованій лікарні "Охматдит". Вони також розбомбили відомий пологовий будинок "Ісіда". За атакою відразу ж було організовано широкомасштабну дезінформаційну кампанію, спрямовану на те, щоб примусити Україну до капітуляції.

Це хрестоматійний випадок терористичного акту - нападу на цивільне населення з метою залякати його або змусити уряд припинити опір російському вторгненню і підкоритися їхній геноцидній окупації.

Якою була реакція світу? Ніякої. Тільки розмови, ніяких дій. Ми багато чули про те, що Росія зіткнеться з відповідними наслідками, але правосуддя все ще не відбулося.

Отже, Росія продовжила свої жорстокі атаки проти нашого цивільного населення протягом усього літа, кульмінацією яких стало найбільше з часів Другої світової війни одночасне бомбардування об'єктів цивільної інфраструктури.

26 серпня. Росія запустила 236 ракет і безпілотників по об'єктах нашої критичної інфраструктури з метою позбавити наше цивільне населення електроенергії та змусити до еміграції. Ми живемо в жаху, який ви не можете збагнути, але ви можете допомогти нам розірвати це хворобливе коло втрати наших близьких.

1 вересня. Росія завдала ракетного удару по центру соціально-психологічної реабілітації дітей та дитячому будинку в місті Суми, яке знаходиться на північному сході України.

4 вересня. Росія вкотре масовано атакувала Україну безпілотниками, крилатими та балістичними ракетами. 7 людей загинули під завалами власних будинків, 64 отримали поранення.

Я хочу згадати лише одну історію. Це історія про родину Базилевичів з мого рідного міста Львова. 4 вересня стало найтрагічнішим днем для Ярослава, чоловіка коханої дружини і батька трьох чарівних доньок. Після нападу Росії Ярослав втратив усю свою родину. Його дружина Євгенія та їхні діти - Ярина, 21 рік, Дарина, 18 років, та Емілія, 7 років - були вбиті у власному будинку, коли намагалися знайти укриття. Молодша донька більше ніколи не зможе ходити до школи, а Ярослав на все життя запам'ятає ніч, коли Росія забрала у нього сім'ю.

Невимовний біль Ярослава назавжди залишиться серед мільйонів інших українців, які втратили своїх близьких, домівки та майно внаслідок російської геноцидної агресії. Я хочу, щоб ви знали їхні імена, бачили їхні обличчя щоразу, коли будете приймати рішення. Бо це найменше, на що вони заслуговують.

Російські обстріли Львова також завдали шкоди медичним та освітнім закладам, а також історичним будівлям. Львів, культурна перлина Західної України, став відносно безпечним притулком для тих, хто намагався знайти прихисток від російських атак. Сім'ї, діти, люди похилого віку з прифронтових територій - усі шукали захисту в місті, яке

вважалось відносно безпечним від такого звірства. Напад на Львів розбиває цю ілюзію і посиляє сигнал кожному українцеві: в межах кордонів України немає безпечного місця. Кожна людина, кожен аспект людського життя, кожна будівля перебуває під загрозою знищення.

Щодня, коли ракети влучають у будинки, а сім'ї розриваються на частини, наша місія стає все більш нагальною. Триваюча терористична кампанія Росії показує, що вона вважає, що може діяти без наслідків. І наші зусилля поки що не змогли справити на росіян той страхітливий ефект, який би утримав їх від подальших звірств. Вони все ще вірять, що їм все зійде з рук. Вони все ще впевнені у своїй безкарності. І це призводить до нових смертей українців. Щодня сотні українців гинуть через те, що реакція світу була недостатньо сильною, щоб запобігти цим вбивствам.

Згадайте візит Путіна до Монголії, країни-учасниці Римського статуту, і про відмову Монголії виконати ордер на арешт. Це ще один серйозний удар по міжнародному праву, ще один успіх Росії. Як Путін почувається зараз? Він відчуває себе абсолютно недоторканим. Він відчуває себе захищеним від наслідків, він стоїть над законом. Це прокладає шлях до більшої кількості смертей, поранень, страждань і руйнувань. Не лише в Україні, Сирії, Грузії, Ічкерії, Молдові та інших державах, де росіяни вже чинили і чинять звірства, але й в усьому світі - так, включно з вашими країнами.

Кампанія зі знищення міжнародного права Росією та її прихильниками прогресує, але ми все ще маємо можливість зупинити її. Ці осінь і зима визначать, в якому світі ми і наші діти будемо жити в наступні десятиліття.

Ми віримо, що це відчуття безкарності - ілюзія, яку ми можемо зруйнувати. Україна не відмовляється від нашої твердої віри у справедливість, рівність та силу закону. Але міжнародне право діє лише тоді, коли ми робимо його дієвим. Нещодавно український парламент ратифікував Римський статут Міжнародного кримінального суду, що свідчить про нашу відданість притягненню до відповідальності осіб, винних у скоєнні найтяжчих міжнародних злочинів.

Однак, хоча кримінальна відповідальність є важливим кроком на шляху до правосуддя, її самої по собі недостатньо. Відповідальність має також включати відновлення прав і компенсацію за завдану шкоду.

Створення міжнародного компенсаційного механізму є ключовим елементом нашої роботи з відновлення справедливості для тих, хто постраждав від міжнародно-протиправних дій Росії. Це важливо не лише з юридичної чи дипломатичної точки зору, але й з моральної. Створення такого механізму стане показником того, що ми не будемо ігнорувати страждання мільйонів і не дозволимо, аби знищення суверенної нації стало лиш черговим епізодом в історії.

Я хочу подякувати представникам країн, які приєдналися до наших зусиль. Ваша участь зміцнює наше спільне прагнення до справедливості та зберігає єдність світової спільноти у притягненні Росії до відповідальності за її звірства.

Я рада відзначити важливий поступ у роботі Реєстру з часу нашої останньої зустрічі в липні. Прийняття правил і форм заяв для дванадцяти нових категорій є важливим кроком у розширенні можливостей для отримання компенсації. Ці категорії спрямовані на вирішення питання компенсації щодо найсерйозніших втрат, яких зазнав український народ категорії, та охоплюють такі втрати, як смерть і зникнення близьких членів сім'ї, вимушене внутрішнє переміщення, руйнування інфраструктури. Подання заяв, пов'язаних зі смертю та зникненням близьких членів сім'ї, вимушеним внутрішнім переміщенням та руйнуванням інфраструктури України, стане доступним найближчим часом.

Я також хочу відзначити постійні зусилля Ради Реєстру, яка зібралася вчетверте в Гаазі на початку цього місяця. На додаток до тринадцяти вже прийнятих форм заяв, Рада зробила великий крок вперед у розробці форм для шістнадцяти нових категорій. До них відносяться серйозні тілесні ушкодження, катування, нелюдське або таке, що принижує гідність, види поведження чи покарання, сексуальне насильство, депортація і примусове переміщення дітей і дорослих, втрата житла, втрата приватного підприємства, переміщення бізнесу та

інші. Ці категорії незабаром будуть розглянуті Конференцією учасників для їх подальшого затвердження.

Ці події є показником непохитної відданості Реєстру подоланню різноманітних наслідків війни Росії проти України. Кожен з цих кроків наближає нас до повного відшкодування збитків, завданих українцям та Україні.

Кожна категорія відображає величезні страждання, спричинені війною. Від вимушеного переміщення мільйонів людей до руйнування будинків, підприємств і культурних об'єктів - масштаб збитків величезний. Ці категорії охоплюють як людські, так і економічні втрати від війни, гарантуючи, що кожен аспект російської агресії буде врахований.

Хоча Реєстр збитків вже функціонує і досягає значних успіхів, зараз вкрай важливо продовжувати роботу над створенням Комісії з розгляду заяв - другого невід'ємного елемента міжнародного компенсаційного механізму.

Комісія з розгляду заяв стане органом, який перетворить вичерпну документацію Реєстру на реальне правосуддя для жертв російської агресії. На неї буде покладено відповідальність за розгляд заяв, визначення суми компенсацій та забезпечення фінансової відповідальності Росії за завдані нею руйнування.

Ми повинні усвідомлювати масштабність цього завдання. Комісія з розгляду заяв не просто займатиметься розглядом документів; вона буде приймати рішення щодо болю, втрат і вкрадених мрій мільйонів. Вона стане інструментом, за допомогою якого ми почнемо відбудовувати життя, відновлювати громади і підтверджувати принципи міжнародного права, які були так ганебно порушені.

На зустрічах, пов'язаних зі створення компенсаційного механізму, я часто говорю про перегони з часом. Сьогодні, коли ми зібралися, ми повинні пам'ятати про тверезу істину: наша наступна зустріч цілком може розпочатися знову з доповідей про черговий Охматдит, черговий Львів, або ще гірше.

Як довго постраждали від щоденних російських атак чекатимуть на справедливість? Ми розуміємо, що міжнародні процеси займають значний час. Але ми також повинні усвідомлювати, що не тільки не маємо такої розкоші, але й повинні демонструвати реальний прогрес. Ставки не можуть бути вищими, а ціна бездіяльності занадто велика, щоб її нести.

Дитяча лікарня "Охматдит" та розбиті вулиці Львова мають слугувати не нагадуванням про нашу слабкість, а навпаки стати каталізатором нашої рішучості. У наших силах змінити хід історії. Послати сигнал, що міжнародне співтовариство не буде мовчати перед обличчям таких кричущих порушень міжнародного права і людської гідності.

Ось чому ми повинні прискорити наші зусилля. Мета укласти документ про Комісію з розгляду заяв у 2025 році не є довільною - це термін, який нав'язує нам невпинний розвиток цієї варварської війни. Цей критичний строк - не просто амбітна мета, а критична необхідність. Кожен день нашого зволікання - це ще один день, на який відмовлено у правосудді тим, хто вже так багато втратив.

Давайте завершимо цю зустріч не просто з надією, а з відчутними результатами і конкретним планом подальших дій.

Дякую вам і всім тим, хто відстоює свободу, волю і справедливість, як би важко це не було. Ми всі знаємо, що правильний вибір не завжди є найлегшим, але це і є виклик для наших цінностей.

Тож давайте покажемо, хто ми є!